

Ο χώρος Hilbert του Hardy
και οι τελεστές του

<https://eclass.uoa.gr/courses/MATH797/>

Χειμερινό Εξάμηνο 2023

- Rubén A. Martínez-Avendaño and Peter Rosenthal.
An introduction to operators on the Hardy-Hilbert space, volume 237 of *Graduate Texts in Mathematics*.
Springer, New York, 2007.
- Vern I. Paulsen and Mrinal Raghupathi.
An introduction to the theory of reproducing kernel Hilbert spaces, volume 152 of *Cambridge Studies in Advanced Mathematics*.
Cambridge University Press, Cambridge, 2016.
- Nikolai K. Nikolski.
Operators, functions, and systems: an easy reading. Vol. 1, volume 92 of *Mathematical Surveys and Monographs*.
American Mathematical Society, Providence, RI, 2002.
Hardy, Hankel, and Toeplitz, Translated from the French by
Andreas Hartmann.

Πρελουδίο: Η εκθετική συνάρτηση

1. Για κάθε $z \in \mathbb{C}$, ορίζουμε

$$\exp(z) := \sum_{n=0}^{\infty} \frac{z^n}{n!}.$$

Η σειρά συγκλίνει απολυτά για κάθε $z \in \mathbb{C}$ και ομοιομορφα σε κάθε φραγμένο υποσύνολο του $\mathbb{C}$. Συνεπώς η συνάρτηση $\exp : \mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}$ είναι συνεχής.

2. Αποδεικνύεται από την απολυτή συγκλίση της σειράς ότι

$$\exp(a)\exp(b) = \exp(a+b) \quad \forall a, b \in \mathbb{C}.$$

Ορίζουμε $e := \exp(1)$.

Έχουμε $e^x = \exp(x)$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

3. Η μιγαδική παραγωγός

$$\exp'(z) := \lim_{h \rightarrow 0} \frac{\exp(z+h) - \exp(z)}{h}$$

υπάρχει για κάθε $z \in \mathbb{C}$ και ισούται με $\exp(z)$.

Η εκθετική συνάρτηση

4. Για κάθε $z \in \mathbb{C}$ έχουμε $\exp(z)\exp(-z) = 1$ αρα $\exp(z) \neq 0$.
5. Ο περιορισμός της $\exp$ στην ευθεία $\mathbb{R}$ είναι γνησίως αυξουσα συνάρτηση που απεικονίζει το $\mathbb{R}$ ομοιομορφικά επί του $\mathbb{R}_+$.
6. Για κάθε $t \in \mathbb{R}$ έχουμε $|e^{it}| = 1$ δηλαδή $e^{it} \in \mathbb{T}$. Ορίζουμε

$$\cos t := \operatorname{Re}(e^{it}), \quad \sin t := \operatorname{Im}(e^{it}) \quad (t \in \mathbb{R})$$

αρα

$$e^{it} = \cos t + i \sin t \quad (t \in \mathbb{R}).$$

και επεται οτι οι $\cos$ και $\sin$ είναι παραγωγισιμες συναρτησεις $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ με

$$\cos' t = -\sin t, \quad \sin' t = \cos t.$$

Η εκθετική συνάρτηση

- 7. Υπαρχει θετικος αριθμος π ωστε $e^{i\pi/2} = i$
και $e^z = 1$ αν-ν $\frac{z}{2\pi i} \in \mathbb{Z}$.
- 8. Η $\exp$ ειναι περιοδικη συναρτηση με περιοδο $2\pi i$.
- 9. Η $y \rightarrow e^{iy}$ απεικονιζει το $\mathbb{R}$ επι του $\mathbb{T}$:
για καθε $w \in \mathbb{T}$ υπαρχει $y \in \mathbb{R}$ ωστε $e^{iy} = w$.
- 10 Η $\exp$ απεικονιζει το $\mathbb{C}$ επι του $\mathbb{C} \setminus \{0\}$:
για καθε $w \in \mathbb{C} \setminus \{0\}$ υπαρχει $z \in \mathbb{C}$ ωστε $e^z = w$.

Ο Χώρος H^2 του Hardy

Αν $a_n \in \mathbb{C}$ και $\sum_{n=0}^{\infty} |a_n|^2 < \infty$ τότε για κάθε $r \in (0, 1)$ έχουμε $\sum_{n=0}^{\infty} |a_n| r^n < \infty$ συνεπώς η δυναμοσειρά $\sum_{n=0}^{\infty} a_n z^n$ συγκλίνει απολυτα για κάθε $z \in \mathbb{D}$ και ομοιομορφα σε κάθε δισκο ακτινας $r < 1$, αρα οριζει συναρτηση $f : \mathbb{D} \rightarrow \mathbb{C}$ που μαλιστα εχει μιγαδικη παραγωγο (και καθε ταξης), ειναι δηλαδη **ολομορφη** στον ανοικτο δισκο $\mathbb{D}$.

Ορισμός

$$H^2 := \left\{ f : f(z) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n z^n \quad \text{με} \quad \sum_{n=0}^{\infty} |a_n|^2 < \infty \right\}$$

Η $(a_n) \mapsto f : \ell^2 \rightarrow H^2$ ειναι γραμμικος ισομορφισμος.¹ Αρα, με το **εσωτερικο γινόμενο** $\langle f, g \rangle := \sum_{n=0}^{\infty} a_n \bar{b}_n$, οπου $g(z) = \sum_{n=0}^{\infty} b_n z^n$ (και νορμα $\|f\| := \langle f, f \rangle^{1/2}$), ο H^2 ειναι **χωρος Hilbert**.

---

¹Εξπλεϊν Χουαϊ!

Ορισμός

Έστω E ένας $\mathbb{K}$ -γραμμικός χώρος ($\mathbb{K} = \mathbb{R}$ ή $\mathbb{C}$). Ένα **εσωτερικό γινόμενο** (inner product ή scalar product) στον E είναι μια απεικόνιση

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : E \times E \rightarrow \mathbb{K}$$

τέτοια ώστε

- (i) $\langle x_1 + \lambda x_2, y \rangle = \langle x_1, y \rangle + \lambda \langle x_2, y \rangle$
- (ii) $\overline{\langle x, y \rangle} = \langle y, x \rangle$
- (iii) $\langle x, x \rangle \geq 0$
- (iv) $\langle x, x \rangle = 0 \iff x = 0$

για κάθε $x, x_1, x_2, y \in E$ και $\lambda \in \mathbb{K}$.

Η $\|x\| := \langle x, x \rangle^{1/2}$ είναι νόρμα στον E , άρα η $d(x, y) := \|x - y\|$ είναι μετρική. Ο E λέγεται **χώρος Hilbert** αν ο (E, d) είναι πλήρης μετρικός χώρος.

Υπενθυμιση: Χώροι Hilbert II

Θεώρημα (Ορθογώνια διάσπαση)

Αν M είναι κλειστός υπόχωρος ενός χώρου Hilbert H , τότε

$$M \oplus M^\perp = H.$$

όπου $M^\perp = \{x \in H : \langle x, y \rangle = 0 \text{ για κάθε } y \in M\}$.

Δηλαδή $\forall y \in H$ γράφεται μοναδικά $y = y_M + y_\perp$ όπου $y_M \in M, y_\perp \in M^\perp$.

Πυθαγόρειο: $\|y\|^2 = \|y_M\|^2 + \|y_\perp\|^2 \quad \forall y \in H.$

Πόρισμα (Ορθή προβολή)

Έστω M κλειστός υπόχωρος ενός χώρου Hilbert H . Η απεικόνιση

$$P_M : H \rightarrow H : y \rightarrow y_M$$

είναι γραμμική και συνεχής.

Θεώρημα (Riesz)

Έστω H χώρος Hilbert. Για κάθε γραμμική και συνεχή $f : H \rightarrow \mathbb{K}$ υπάρχει μοναδικό $x \in H$ ώστε

$$f(y) = \langle y, x \rangle \quad \text{για κάθε } y \in H.$$

Ο Χωρος H^2 του Hardy II

Ο H^2 είναι χωρος (ολομορφων) συναρτησεων $f : \mathbb{D} \rightarrow \mathbb{C}$.

Μεχρι εκει ομως:

Παράδειγμα

Η $f(z) = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{z^n}{n}$ ανηκει στον H^2 , αλλα δεν επεκτεινεται σε μεγαλυτερο δισκο (δεν οριζεται καν οταν $z = 1 \in \overline{\mathbb{D}}$).

Παράδειγμα

Η $g(z) = \sum_{n=0}^{\infty} z^n$ (οριζεται και) είναι ολομορφη στο $\mathbb{D}$, αλλα δεν ανηκει στον H^2 .

Ο Χώρος H^2 του Hardy III

Θεώρημα

Για κάθε $z_0 \in \mathbb{D}$, η απεικόνιση $f \mapsto f(z_0) : (H^2, \|\cdot\|) \rightarrow (\mathbb{C}, |\cdot|)$ είναι συνεχής. Μαλιστα, $f(z_0) = \langle f, k_{z_0} \rangle$ για κάθε $f \in H^2$, όπου $k_{z_0}(z) = \sum_{n=0}^{\infty} \bar{z}_0^n z^n$.

Πρβλ:

Παρατήρηση

Στον χώρο $C([0, 1])$ με εσωτ. γινόμενο $\langle f, g \rangle := \int f(t) \overline{g(t)} dt$ η απεικόνιση $f \mapsto f(1) : (C([0, 1]), \|\cdot\|_2) \rightarrow (\mathbb{C}, |\cdot|)$ ΔΕΝ είναι συνεχής.

Ο Χώρος H^2 του Hardy III

Πρόταση

Αν $\|f_n - f\| \rightarrow 0$ στον H^2 , τότε $f_n(z) \rightarrow f(z)$ ομοιομορφα στα συμπαγή υποσυνολα του $\mathbb{D}$.

Ορισμός

Η συναρτηση $k(z, w) := k_w(z) = \frac{1}{1-\bar{w}z}$, $(z, w) \in \mathbb{D} \times \mathbb{D}$ λεγεται πυρηνας του Szegő.

Εχουμε $f(z_0) = \langle f, k_{z_0} \rangle$ για καθε $f \in H^2$.

Reproducing Kernel Hilbert Spaces

Εστω X μη κενό σύνολο (συνήθως $X \subseteq \mathbb{C}^d$). Ένας χώρος $\mathcal{H}$ λέγεται **Reproducing Kernel Hilbert Space** στο X όταν

(α) αποτελείται από συναρτήσεις $X \rightarrow \mathbb{C}$ και είναι γραμμικός χώρος με πράξεις κατά σημείο,

(β) είναι εφοδιασμένος με ένα εσωτερικό γινόμενο ως προς το οποίο είναι χώρος Hilbert, και

(γ) για κάθε $z_0 \in X$ η απεικόνιση $f \mapsto f(z_0) : (\mathcal{H}, \|\cdot\|) \rightarrow (\mathbb{C}, |\cdot|)$ είναι συνεχής.

Επεται τότε (Θεώρημα Riesz) ότι για κάθε $z_0 \in X$ υπάρχει $k_{z_0} \in \mathcal{H}$ ώστε $f(z_0) = \langle f, k_{z_0} \rangle$ για κάθε $f \in \mathcal{H}$. Η συνάρτηση

$$k(z, w) := k_w(z) \quad (z, w) \in X \times X$$

λέγεται **πυρήνας αναπαραγωγής (reproducing kernel)** για τον $\mathcal{H}$.

Ο Χώρος $\tilde{H}^2$ του Hardy στον κύκλο $\mathbb{T}$

Θυμίζουμε τον $L^2(\mathbb{T})$ με εσωτερικο γινόμενο

$\langle f, g \rangle := \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(e^{it}) \overline{g(e^{it})} dt$ και ορθοκανονική βάση $\{f_n : n \in \mathbb{Z}\}$

όπου $f_n(e^{it}) = e^{int}$. Γραφουμε $\hat{f}(k) = \langle f, f_k \rangle$, $k \in \mathbb{Z}$.

Δηλαδή $\langle f_n, f_m \rangle = \delta_{mn}$ και για κάθε $f \in L^2(\mathbb{T})$ έχουμε

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left\| f - \sum_{|k| \leq n} \hat{f}(k) f_k \right\|_{L^2} = 0 \quad \text{και} \quad \|f\|_{L^2}^2 = \sum_{k \in \mathbb{Z}} |\hat{f}(k)|^2.$$

Είναι η $\|\cdot\|_{L^2}$ -κλειστή θηκή των *τριγ. πολυωνυμικών* $\text{span}\{f_k : k \in \mathbb{Z}\}$.

Ορισμός

$$\tilde{H}^2 := \left\{ \tilde{f} \in L^2(\mathbb{T}) : \langle \tilde{f}, f_n \rangle = 0 \quad \forall n < 0 \right\}.$$

Ο $\tilde{H}^2$ είναι κλειστός γραμμ. υποχώρος του $L^2(\mathbb{T})$. Είναι η $\|\cdot\|_{L^2}$ -κλειστή θηκή των *αναλυτικών τριγ. πολυωνυμικών* $\text{span}\{f_k : k \in \mathbb{Z}_+\}$.

Ο Χωρος $\widetilde{H}^2$ και ο χωρος H^2

$\widetilde{H}^2$: αποτελείται από (σχ. παντου ορισμενες) συναρτησεις $\mathbb{T} \rightarrow \mathbb{C}$.

H^2 : αποτελείται απο συναρτησεις $\mathbb{D} \rightarrow \mathbb{C}$.

Ειναι η $\|\cdot\|_{H^2}$ - κλειστη θηκη των πολωνυμων $\text{span}\{\zeta_k : k \in \mathbb{Z}_+\}$ οπου $\zeta_k(z) = z^k, z \in \mathbb{D}$.

Ισομορφισμοι:

$$\begin{aligned} f(z) = \sum_{n \geq 0} a_n z^n &\leftrightarrow (a_n) \leftrightarrow \tilde{f} \sim \sum_{n \geq 0} a_n f_n \\ H^2 &\leftrightarrow \ell^2 \leftrightarrow \widetilde{H}^2 \end{aligned}$$

$$a_n = \frac{f^{(n)}(0)}{n!}$$

$$a_n = \langle \tilde{f}, f_n \rangle$$

Ο Χωρος $\widetilde{H}^2$ και ο χωρος H^2

Θεώρημα

Αν $f \in H^2$ με $f(z) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n z^n$ ορίζουμε για $r \in (0, 1)$

$$f_r(e^{it}) = f(re^{it}) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n r^n e^{int}, \quad e^{it} \in \mathbb{T}.$$

Τότε $f_r \in \widetilde{H}^2$ και υπάρχει το

$$\lim_{r \nearrow 1} f_r := \tilde{f} \quad \text{ως προς τη νόρμα του } \widetilde{H}^2$$

οπov $\tilde{f} \in \widetilde{H}^2$ με $\langle \tilde{f}, f_n \rangle = a_n \quad \forall n \geq 0$.

Πόρισμα

Αν $f \in H^2$ υπάρχει (r_n) με $0 \leq r_n \nearrow 1$ ώστε

$$\lim_n f(r_n e^{it}) = \tilde{f}(e^{it})$$

σχεδov για καθε $e^{it} \in \mathbb{T}$.

Ο Χωρος H^2 του Hardy: εναλλακτικός ορισμός

Θεώρημα

Εστω $f : \mathbb{D} \rightarrow \mathbb{C}$ ολομορφη. Εχουμε

$$f \in H^2 \iff \sup_{0 < r < 1} \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} |f(re^{it})|^2 dt < \infty.$$

Μαλιστα

$$f \in H^2 \Rightarrow \sup_{0 < r < 1} \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} |f(re^{it})|^2 dt = \|f\|^2.$$

Πόρισμα

Εστω $f : \mathbb{D} \rightarrow \mathbb{C}$ ολομορφη. Η συναρτηση

$$r \mapsto M(r) := \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} |f(re^{it})|^2 dt$$

ειναι αυξουσα στο $(0, 1)$. Η f ανηκει στον H^2 αν-ν η $r \mapsto M(r)$ ειναι φραγμενη, και τοτε $\|f\|^2 = \lim_{r \nearrow 1} M(r)$.

Ο Χώρος H^2 του Hardy V

Θεώρημα (Ολοκληρωτικός τύπος Cauchy)

Αν f είναι ολομορφη σε ανοικτο συνολο που περιεχει τον κλειστο δισκο $\overline{\mathbb{D}}$, τοτε για καθε $z_0 \in \mathbb{D}$ εχουμε

$$f(z_0) = \frac{1}{2\pi i} \int_{\mathbb{T}} \frac{f(w)}{w - z_0} dw.$$

Θεώρημα (Ολοκληρωτικός τύπος Poisson)

Αν $f \in H^2$ με αντιστοιχη $\tilde{f} \in \tilde{H}^2$ τοτε για καθε $re^{it} \in \mathbb{D}$ εχουμε

$$f(re^{it}) = \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \tilde{f}(e^{is}) P_r(s-t) ds$$

οπου P_r ο πυρηνας Poisson

$$P_r(\theta) := \frac{1 - r^2}{1 - 2r \cos \theta + r^2}, \quad r \in [0, 1), \theta \in [0, 2\pi].$$

Υπενθυμιση: Φραγμενοι τελεστες

Έστω $(E, \|\cdot\|_E)$ και $(F, \|\cdot\|_F)$ χώροι με νόρμα.

Παρατήρηση. Καμμιά γραμμική συνάρτηση (εκτός απ' την 0) δεν είναι φραγμένη με τη συνήθη έννοια **σε όλον το χώρο**.

Ορισμός

Μία γραμμική απεικόνιση $T : (E, \|\cdot\|_E) \rightarrow (F, \|\cdot\|_F)$ λέγεται **φραγμένη** ή **φραγμένος τελεστής (bounded operator)** αν

(είναι φραγμένος στην $\text{ball}(E)$, δηλ.)

$$\|T\| := \sup\{\|Tx\|_F : x \in E, \|x\|_E \leq 1\} < +\infty.$$

$\mathcal{B}(E, F)$: ο χώρος των φραγμένων τελεστών.

... ισοδύναμα, αν υπάρχει M ώστε **για κάθε $x \in E$** να ισχύει $\|Tx\|_F \leq M\|x\|_E$.

$$\|Tx - Tx'\|_F \stackrel{\text{γρ.}}{=} \|T(x - x')\|_F \stackrel{\text{φρ.}}{\leq} \|T\| \|x - x'\|_E$$

Αν T γραμμική,

φραγμένη $\iff$ συνεχής $\iff$ ομοιόμορφα συνεχής.

Ορισμός

Το **φάσμα** ενός φραγμένου τελεστή $A : E \rightarrow E$ σ' έναν χώρο Banach E είναι το σύνολο

$$\sigma(A) = \{\lambda \in \mathbb{C} : \text{o } A - \lambda I \text{ δεν έχει (φραγμ.) αντίστροφο}\}.$$

Το **σημειακο φασμα** $\sigma_p(A)$ ή $\Pi_0(A)$ είναι το σύνολο των ιδιοτιμών:

$$\sigma_p(A) = \{\lambda \in \mathbb{C} : \text{o } A - \lambda I \text{ δεν είναι 1-1}\}.$$

Το **προσεγγιστικά σημειακο φασμα** $\sigma_a(A)$ ή $\Pi(A)$ είναι το σύνολο των $\lambda \in \mathbb{C}$ για τα οποία υπάρχουν $x_n \in E$ με $\|x_n\| = 1$ και $\lim_n \|(A - \lambda I)x_n\| = 0$.

Ισχύει ότι το φάσμα $\sigma(A)$ είναι συμπαγές μη κενό (!) υποσύνολο του $\mathbb{C}$.

Η **φασματική ακτινα** είναι το $r(A) := \sup\{|\lambda| : \lambda \in \sigma(A)\}$.

Εχουμε, $\sigma_p(A) \subseteq \sigma_a(A) \subseteq \sigma(A) \subseteq \{\lambda \in \mathbb{C} : |\lambda| \leq \|A\|\}$.

Το Φάσμα τελεστή σε χώρο Hilbert

Συζυγής τελεστής Αν $A \in \mathcal{B}(H_1, H_2)$ (H_i : Hilbert), υπάρχει μοναδικός $A^* \in \mathcal{B}(H_2, H_1)$ ώστε

$$\langle Ax, y \rangle_2 = \langle x, A^*y \rangle_1 \quad \forall x \in H_1, y \in H_2.$$

Εστω $A \in \mathcal{B}(H)$ (H : Hilbert).

- Αν $\|I - A\| < 1$, ο A έχει (φρ.) αντιστροφή.
- Αν $\exists A^{-1}$, τότε $\sigma(A^{-1}) = \{\lambda^{-1} : \lambda \in \sigma(A)\}$.
- $\sigma(A^*) = \{\bar{\lambda} : \lambda \in \sigma(A)\}$.
- $r(A) = \lim_{n \rightarrow \infty} \|A^n\|^{1/n}$ (αρα $r(A) \leq \|A\|$).
- Αν $\dim H < \infty$ τότε $\sigma(A) = \sigma_p(A)$. Αλλιώς, μπορεί $\sigma_p(A) = \emptyset$.
- Ο αριθμός $\lambda \in \mathbb{C}$ είναι στο $\sigma_a(A)$ αν-ν υπάρχει $m > 0$ ώστε $\|(A - \lambda I)x\| \geq m\|x\|$ για κάθε $x \in H$, αν-ν ο $A - \lambda I$ είναι 1-1 και έχει κλειστό σύνολο τιμών.

Υπενθύμιση: χώροι L^p

Αν $p \in [1, \infty)$, με το σύμβολο $\mathcal{L}^p(\mathbb{T})$ εννοούμε το σύνολο των μετρήσιμων *συναρτήσεων* $f : \mathbb{T} \rightarrow \mathbb{C}$ που ικανοποιούν

$$\int_{-\pi}^{\pi} |f(t)|^p dm(t) < \infty \quad (\text{μέτρο Lebesgue}).$$

Γράφουμε

$$\|f\|_p := \left(\int_{-\pi}^{\pi} |f(t)|^p \frac{dm(t)}{2\pi} \right)^{1/p}.$$

Παρατηρούμε ότι $\|f\|_p = 0$ αν και μόνον αν $f(t) = 0$ *m-σχεδόν για κάθε t*.

Υπενθύμιση: χώροι L^p (II)

Με $L^p(\mathbb{T})$ συμβολίζουμε τον χώρο των κλάσεων ισοδυναμίας $[f]$, των $f \in \mathcal{L}^p(\mathbb{T})$, modulo ισότητα σχεδόν παντού.

Ο $L^p(\mathbb{T})$ είναι γραμμικός χώρος και η $\|\cdot\|_p$ είναι νόρμα στον $L^p(\mathbb{T})$ ως προς την οποία ο $L^p(\mathbb{T})$ είναι **χώρος Banach** (Θεώρημα Riesz-Fisher).

Αν $1 \leq p \leq q < \infty$ και f μετρήσιμη, έχουμε

$$\|f\|_p \leq \|f\|_q \leq \|f\|_\infty, \quad \text{άρα } C(\mathbb{T}) \subseteq L^q(\mathbb{T}) \subseteq L^p(\mathbb{T}) \subseteq L^1(\mathbb{T}).$$

Αν $g \in L^1(\mathbb{T})$ γράφω $\hat{g}(k) := \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} g(e^{it}) e^{-ikt} dm(t)$ ($k \in \mathbb{Z}$).

Ο **μετασχηματισμός Fourier** $L^1(\mathbb{T}) \rightarrow c_0(\mathbb{Z}) : g \mapsto (\hat{g}(k))_{k \in \mathbb{Z}}$ είναι γραμμική, 1-1 και συνεχής (όχι επί).

Ο περιορισμός του, $\mathcal{F}$, στον $L^2(\mathbb{T})$ ικανοποιεί $\|g\|_{L^2} = \|\hat{g}\|_{\ell^2}$ και απεικονίζει την $\{f_n : n \in \mathbb{Z}\}$ στην $\{e_n : n \in \mathbb{Z}\}$, άρα απεικονίζει τον $L^2(\mathbb{T})$ ισομετρικά και επί του $\ell^2(\mathbb{Z})$.

Υπενθύμιση: Ο $L^\infty(X, \mathcal{S}, \mu)$

Αν $(X, \mathcal{S}, \mu)$ είναι χώρος μέτρου, μία $f : X \rightarrow \mathbb{C}$ ανήκει στον $\mathcal{L}^\infty(X, \mathcal{S}, \mu)$ αν

- (α) είναι $\mathcal{S}$ -μετρήσιμη και
- (β) είναι **ουσιωδώς φραγμένη (essentially bounded)**, δηλ. υπάρχει $M < +\infty$ ώστε $|f(x)| \leq M$ σχεδόν παντού, δηλ. $\mu(\{x \in X : |f(x)| > M\}) = 0$.

Ο μικρότερος τέτοιος M (υπάρχει και) λέγεται το **ουσιώδες φράγμα (essential supremum)** της $|f|$.

Δηλ. ορίζουμε

$$\|f\|_\infty := \text{esssup}|f| := \min\{M : \mu(\{x \in X : |f(x)| > M\}) = 0\}.$$

Αν $f \in \mathcal{L}^\infty(X, \mathcal{S}, \mu)$, τότε

$$\|f\|_\infty = 0 \text{ ανν } f(x) = 0 \text{ } \mu\text{-σχεδόν για κάθε } x \in X.$$

Ο $L^\infty(X, \mathcal{S}, \mu)$ είναι ο χώρος των κλάσεων ισοδυναμίας, modulo ισότητα μ -σχεδόν παντού, συναρτήσεων του $\mathcal{L}^\infty(X, \mathcal{S}, \mu)$.

Η $\|\cdot\|_\infty$ είναι νόρμα στον $L^\infty(X, \mathcal{S}, \mu)$, που γίνεται άλγεβρα Banach με τις πράξεις κατά σημείο.

Εστω $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$. Για καθε $f \in L^2(\mathbb{T})$, η συναρτηση ϕf είναι μετρησιμη και $\|\phi f\|_2 \leq \|\phi\|_\infty \|f\|_2$. Συνεπως:

Πρόταση

Καθε $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$ οριζει φραγμενο τελεστη

$$M_\phi : L^2(\mathbb{T}) \rightarrow L^2(\mathbb{T}) : f \mapsto \phi f.$$

Μαλιστα $\|M_\phi\| = \|\phi\|_\infty = \text{esssup}|\phi|$.

Τελεστές μετατόπισης (shift operators)

- Στον $\ell^2(\mathbb{Z}) = \{x : \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{K} : \sum_{k=-\infty}^{\infty} |x(k)|^2 < \infty\}$:

$$x = (\dots, x(-1), x(0), x(1), x(2), \dots)$$

Ορίζω W και V :

$$Wx = (\dots, x(-2), x(-1), x(0), x(1), \dots)$$

$$Vx = (\dots, x(0), x(1), x(2), x(3), \dots)$$

δηλαδή $(Wx)(n) = x(n-1)$ και $(Vx)(n) = x(n+1)$ για κάθε $n \in \mathbb{Z}$.

Προφανώς $W, V : \ell^2(\mathbb{Z}) \rightarrow \ell^2(\mathbb{Z})$, γραμμικοί, ισομετρίες και επί, διότι $WV = VW = I$, δηλ. $W^{-1} = V$.

Ο συζυγής του W είναι ο V . Άρα $WW^* = W^*W = I$.

Τελεστές μετατόπισης (shift operators)

- Τελεστές μετατόπισης (α) Στον $\ell^2(\mathbb{Z})$ (αλλιώς):

$$\begin{aligned} We_n &:= e_{n+1} && \text{(μετατόπιση δεξιά)} \\ \text{και } Ve_n &:= e_{n-1} && \text{(μετατόπιση αριστερά)} \quad (n \in \mathbb{Z}) \end{aligned}$$

Επεκτείνω γραμμικά στον $c_{00}(\mathbb{Z})$, παρατηρώ ότι είναι $\|\cdot\|_2$ -ισομετρικές, άρα επεκτείνονται σε ισομετρίες $\ell^2(\mathbb{Z}) \rightarrow \ell^2(\mathbb{Z})$. Δείχνουμε ότι $\langle Ve_n, e_m \rangle = \langle e_n, We_m \rangle$ για κάθε $n, m \in \mathbb{Z}$, άρα $V = W^*$ (γιατί;).

- (β) Στον $\ell^2(\mathbb{Z}_+)$:

$$\begin{aligned} Se_n &:= e_{n+1} && \text{(μετατόπιση δεξιά)} \quad (n \in \mathbb{Z}_+) \\ \text{και } S'e_n &:= \begin{cases} e_{n-1} & \text{όταν } n \geq 1 \\ 0 & \text{όταν } n = 0 \end{cases} && \text{(μετατόπιση αριστερά)} \end{aligned}$$

Επεκτείνω γραμμικά στον $c_{00}(\mathbb{Z}_+)$, παρατηρώ ότι είναι $\|\cdot\|_2$ -συστολές (δηλ. $\|Sx\|_2 \leq \|x\|_2$ για κάθε $x \in c_{00}(\mathbb{Z}_+)$), άρα επεκτείνονται σε συστολές $\ell^2(\mathbb{Z}_+) \rightarrow \ell^2(\mathbb{Z}_+)$. Δείχνω $S' = S^*$.
(Μάλιστα ο S είναι ισομετρία. Ο S^* ;))

Τελεστές μετατόπισης (shift operators)

Συμπέρασμα

Στον $\ell^2(\mathbb{Z})$: $We_n = e_{n+1}$ (μετατόπιση δεξιά)

$W^*e_n = e_{n-1}$ (μετατόπιση αριστερά) ($n \in \mathbb{Z}$)

Στον $\ell^2(\mathbb{Z}_+)$: $Se_n = e_{n+1}$ (μετατόπιση δεξιά) ($n \in \mathbb{Z}_+$)

$S^*e_n = \begin{cases} e_{n-1} & \text{όταν } n \geq 1 \\ 0 & \text{όταν } n = 0 \end{cases}$ (μετατόπιση αριστερά)

• Ο W είναι ισομετρία και επι.

Ισχύει $W(\ell^2(\mathbb{Z}_+)) \subseteq \ell^2(\mathbb{Z}_+)$ αλλά $W^*(\ell^2(\mathbb{Z}_+)) \not\subseteq \ell^2(\mathbb{Z}_+)$

• Ο S είναι ισομετρία, όχι επι. Ο S είναι επι, όχι 1-1.

Το φάσμα των τελεστών μετατόπισης

$$S : \ell^2(\mathbb{Z}_+) \rightarrow \ell^2(\mathbb{Z}_+):$$

Αφου $\|S^*\| = 1$, έχω $\sigma(S^*) \subseteq \overline{\mathbb{D}}$.

Δειχνω οτι

- $\sigma_p(S^*) = \mathbb{D}$: για καθε $\lambda \in \mathbb{D}$, αν $x_\lambda := (1, \lambda, \lambda^2, \dots)$, έχω $x_\lambda \in \ell^2(\mathbb{Z}_+)$ και $S^* x_\lambda = \lambda x_\lambda$.

Επεται οτι

- $\sigma(S^*) = \overline{\mathbb{D}} = \sigma(S)$.

Ομως

- $\sigma_p(S) = \emptyset$.

Το φάσμα των τελεστών μετατόπισης

$W : \ell^2(\mathbb{Z}) \rightarrow \ell^2(\mathbb{Z})$:

Παλι $\sigma(W^*) \subseteq \overline{\mathbb{D}}$. Ομως $\sigma(W^*) = \sigma(W^{-1}) = \{\frac{1}{\lambda} : \lambda \in \sigma(W)\}$.

Συνεπως αν $\lambda \in \sigma(W^*)$ πρεπει $|\lambda| \leq 1$ και $\frac{1}{|\lambda|} \leq 1$ αφου $\sigma(W) \subseteq \overline{\mathbb{D}}$.

Αρα $|\lambda| = 1$. Δηλαδη $\sigma(W^*) \subseteq \mathbb{T}$.

Ασκηση: $\sigma(W) = \sigma(W^*) = \mathbb{T}$.

Ασκηση: $\sigma_p(W) = \emptyset$.

Πρόταση

Ένας φραγμένος τελεστής $T : E \rightarrow F$ μεταξύ χωρών Banach είναι αντιστρέψιμος αν-ν έχει πυκνή εικόνα και υπάρχει $m > 0$ ώστε $\|Tx\| \geq m\|x\|$ για κάθε $x \in E$ (λέμε «ο T είναι κάτω φραγμένος στη μοναδιαία σφαίρα του E »).

Ορισμός

Έστω $A \in \mathcal{B}(E)$ (E : Banach). Το **σημειακό φάσμα**:

$$\sigma_p(A) = \{\lambda \in \mathbb{C} : \ker(A - \lambda I) \neq \{0\}\}.$$

Το **προσεγγιστικά σημειακό φάσμα** $\sigma_a(A)$ είναι το σύνολο των λ ώστε ο $A - \lambda I$ να μην είναι κάτω φραγμένος στη μοναδιαία σφαίρα του E :

$$\sigma_a(A) = \{\lambda \in \mathbb{C} : \forall \varepsilon > 0 \exists x_\varepsilon \in E : \|(A - \lambda I)x_\varepsilon\| < \varepsilon\|x_\varepsilon\|\}.$$

Το **φάσμα συμπίεσης (compression spectrum)** είναι το σύνολο

$$\sigma_c(A) = \{\lambda \in \mathbb{C} : \overline{(A - \lambda I)(E)} \neq E\}.$$

Πρόταση

Η ένωση $\sigma_a(A) \cup \sigma_c(A)$ ισούται με $\sigma(A)$.

Λήμμα

Εστω $\mathcal{H}$ χώρος Hilbert και $T \in \mathcal{B}(\mathcal{H})$. Τότε

$$\ker T = (T^*(\mathcal{H}))^\perp \quad \text{και} \quad \overline{T(\mathcal{H})} = (\ker T^*)^\perp.$$

Λήμμα

Εστω $\mathcal{H}$ χώρος Hilbert και $T \in \mathcal{B}(\mathcal{H})$. Τότε

(i) $\sigma(T^*) = \{\bar{\lambda} : \lambda \in \sigma(T)\}$

(ii) $\sigma_p(T) = \{\bar{\lambda} : \lambda \in \sigma_c(T^*)\}$ και $\sigma_c(T) = \{\bar{\lambda} : \lambda \in \sigma_p(T^*)\}$.

Παράδειγμα

Αν $S \in \mathcal{B}(\ell^2(\mathbb{Z}_+))$ είναι ο τελεστής της μετατόπισης $Se_n = e_{n+1}$, τότε

$$\sigma_p(S) = \emptyset, \quad \sigma_a(S) = \mathbb{T}, \quad \sigma_c(S) = \mathbb{D} \text{ και άρα } \sigma(S) = \bar{\mathbb{D}}.$$

Αποδειξεις στο [specS.pdf](#).

Αναλλοίωτοι υπόχωροι

Ένας γραμμικός υπόχωρος $E \subseteq H$ είναι **αναλλοίωτος (invariant)** από έναν φραγμένο τελεστή $A \in \mathcal{B}(H)$ αν $A(E) \subseteq E$, δηλ. αν $Ax \in E$ για κάθε $x \in E$. Τότε ο κλειστός υπόχωρος $\overline{E}$ είναι και αυτός A -αναλλοίωτος. Όταν και ο E και ο $E^\perp$ είναι A -αναλλοίωτοι, θα λέμε ότι ο υπόχωρος E **ανάγει (reduces)** τον A .

Λήμμα

Ένας κλειστός υπόχωρος E είναι A -αναλλοίωτος αν και μόνον αν $AP = PAP$ (όπου $P = P_E$, η **ορθη προβολή στον E (??)**). Ο E ανάγει τον A αν και μόνον αν $A(E) \subseteq E$ και $A^*(E) \subseteq E$, ισοδύναμα αν και μόνον αν $AP = PA$.

Ενημερωτικά, το ακολουθιο είναι ανοικτο:

Το πρόβλημα του αναλλοίωτου υπόχωρου:

Είναι αλήθεια ότι κάθε φραγμένος τελεστής A σε έναν (διαχωρίσιμο, απειροδιάστατο, μιγαδικό) χώρο Hilbert H (ισοδύναμα, στον ℓ^2) έχει μη τετριμμένο κλειστό αναλλοίωτο υπόχωρο;

Αναλλοίωτοι υπόχωροι του shift S

Για κάθε $n \in \mathbb{N}$, θετούμε

$$\begin{aligned} E_n &:= \{x \in \ell^2(\mathbb{Z}_+) : x = (0, \dots, 0, x(n), \dots)\} = \overline{\text{span}}\{e_k : k \geq n\} \\ &= \{e_k : 0 \leq k < n\}^\perp = \{e_0, S(e_0), \dots, S^{n-1}(e_0)\}^\perp. \end{aligned}$$

Ο E_n είναι (γνησιος) S -αναλλοιωτος υποχωρος.

Επισης για κάθε $\lambda \in \mathbb{D}$ ο υποχωρος

$$E(\lambda) := \{x_\lambda\}^\perp$$

είναι S -αναλλοιωτος. **Άσκηση:** Το ίδιο και ο

$$E_n(\lambda) := \text{span}\{x_\lambda, S(x_\lambda), \dots, S^{n-1}(x_\lambda)\}^\perp.$$

The (unilateral) shift S on ℓ^2 and T_1 on H^2

$$S : \ell^2 \rightarrow \ell^2 : S(a_0, a_1 \dots) := (0, a_0, a_1 \dots), \quad (a_0, a_1 \dots) \in \ell^2(\mathbb{Z}_+)$$
$$T_1 : H^2 \rightarrow H^2 : (T_1 f)(z) := z f(z), \quad f \in H^2$$

$$\begin{array}{ccc} \ell^2(\mathbb{Z}_+) & \xrightarrow{S} & \ell^2(\mathbb{Z}_+) \\ \downarrow V & & \downarrow V \\ H^2 & \xrightarrow{T_1} & H^2 \end{array} \quad : \quad T_1 = V S V^{-1}$$

οπou $V : \ell^2(\mathbb{Z}_+) \rightarrow H^2 : e_n \mapsto \zeta_n$ (εδω $\zeta_n(z) = z^n, z \in \mathbb{D}$).

T_1 -Αναλλοιωτοι υποχωροι

Αν $E_m = \overline{\text{span}}\{e_n : n \geq m\}$.

ο $V(E_m)$ είναι T_1 -αναλλοιωτος και

$$V(E_m) = \{f \in H^2 : f^{(k)}(0) = 0, 0 \leq k < m\} = \{\zeta_m f : f \in H^2\}.$$

Επισης αν $\lambda \in \mathbb{D}$ και $E(\bar{\lambda}) = \{x_{\bar{\lambda}}\}^\perp$, ο υποχωρος

$$V(E(\bar{\lambda})) = \{k_\lambda\}^\perp = \{f \in H^2 : f(\lambda) = 0\}$$

είναι T_1 -αναλλοιωτος.

Άσκησης Για καθε $\lambda \in \mathbb{D}$, τα διανυσματα $\{x_\lambda, S(x_\lambda), S^2(x_\lambda), \dots, \}$ είναι γραμμικα ανεξαρτητα, και η κλειστη γραμμικη τους θηκη ισουται με $\ell^2(\mathbb{Z}_+)$.

The (bilateral) shift W on $\ell^2(\mathbb{Z})$ and M_1 on $L^2(\mathbb{T})$

$$\begin{aligned} \mathcal{F} : L^2(\mathbb{T}) &\rightarrow \ell^2(\mathbb{Z}) : f \mapsto (\hat{f}(k))_{k \in \mathbb{Z}} \\ f_n &\mapsto e_n \quad (n \in \mathbb{Z}). \end{aligned}$$

$$\begin{array}{ccc} \ell^2(\mathbb{Z}) & \xrightarrow{W} & \ell^2(\mathbb{Z}) \\ \mathcal{F} \uparrow & & \uparrow \mathcal{F} \\ L^2(\mathbb{T}) & \xrightarrow{M_1} & L^2(\mathbb{T}) \end{array}$$

$$(M_1 f)(e^{it}) = e^{it} f(e^{it}),$$

$$\begin{array}{ccc} \ell^2(\mathbb{Z}_+) & \xrightarrow{S} & \ell^2(\mathbb{Z}_+) \\ \mathcal{F}| \uparrow & & \uparrow \mathcal{F}| \\ \tilde{H}^2 & \xrightarrow{T_1} & \tilde{H}^2 \end{array}$$

$$T_1 = M_1|_{\tilde{H}^2}$$

Αναγοντες (reducing) υποχωροι των shifts

Πρόταση

Οι μονοι κλειστοι υποχωροι του $\ell^2(\mathbb{Z}_+)$ που αναγουν τον S ειναι ο $\{0\}$ και ο $\ell^2(\mathbb{Z}_+)$.

Πρόταση

Ενας κλειστος υποχωρος E του $\ell^2(\mathbb{Z})$ αναγει τον W αν-ν υπαρχει μετρησιμο $\Omega \subseteq \mathbb{T}$ ωστε

$$\begin{aligned}\mathcal{F}^{-1}(E) &= \{f \in L^2(\mathbb{T}) : f(e^{it}) = 0 \text{ σχεδον για καθε } e^{it} \notin \Omega\} \\ &= \{\chi_\Omega g : g \in L^2(\mathbb{T})\}.\end{aligned}$$

Αλλιως: Ενας κλειστος υποχωρος του $L^2(\mathbb{T})$ αναγει τον M_1 αν-ν ειναι της μορφης

$$E_\Omega := \{\chi_\Omega g : g \in L^2(\mathbb{T})\}$$

οπου $\Omega \subseteq \mathbb{T}$ μετρησιμο.

Η αποδειξη της Προτασης για τον W θα χρειασθει προετοιμασια:

Ο μεταθετης (commutant) του W

Να βρούμε όλους τους τελεστες στον $\ell^2(\mathbb{Z})$ που μετατιθενται με τον W .
Ισοδυναμα, να βρούμε όλους τους τελεστες στον $L^2(\mathbb{T})$ που μετατιθενται με τον $M_1 = \mathcal{F}^{-1}W\mathcal{F}$.

Καθε πολλαπλασιαστικος τελεστης M_ϕ με $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$ μετατιθεται με τον (πολλαπλασιαστικο τελεστη) M_1 . Δεν υπαρχουν αλλοι:

Θεώρημα

Το συνολο των τελεστων στον $L^2(\mathbb{T})$ που μετατιθενται με τον M_1 ειναι το

$$\{M_\phi : \phi \in L^\infty(\mathbb{T})\}.$$

Οι Αναλλοιωτοι υποχωροι του M_1

Πρόταση

Ενας κλειστος υποχωρος του $L^2(\mathbb{T})$ αναγει τον M_1 αν-ν ειναι της μορφης

$$E_\Omega := \{\chi_\Omega g : g \in L^2(\mathbb{T})\} = \chi_\Omega L^2(\mathbb{T})$$

οπου $\Omega \subseteq \mathbb{T}$ μετρησιμο.

Θεώρημα

Ενας κλειστος υποχωρος E του $L^2(\mathbb{T})$ ειναι M_1 -αναλλοιωτος αλλα δεν αναγει τον M_1 αν-ν ειναι της μορφης

$$E = \{\phi g : g \in \tilde{H}^2\} = \phi \tilde{H}^2$$

οπου $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$ με $|\phi(e^{it})| = 1$ σχεδον για καθε $e^{it} \in \mathbb{T}$ ωστε

Καθοριζεται μοναδικα η ϕ απο τον E ;

Οι Αναλλοιωτοι υποχωροι του M_1 και του S

Πρόταση («Μοναδικότητα»)

Αν $\phi, \psi \in L^\infty(\mathbb{T})$ με $|\phi(e^{it})| = 1 = |\psi(e^{it})|$ σχεδον για καθε $e^{it} \in \mathbb{T}$,
τοτε

$$\phi \tilde{H}^2 = \psi \tilde{H}^2 \iff \exists c \in \mathbb{T} : \phi = c\psi.$$

Ορισμός

Μια $\phi \in H^\infty$ λεγεται **εσωτερικη (inner function)** αν $|\tilde{\phi}(e^{it})| = 1$ σχεδον για καθε $e^{it} \in \mathbb{T}$.

Πρόταση

Εστω $\phi \in H^2$. Αν $|\tilde{\phi}(e^{it})| = 1$ σχεδον για καθε $e^{it} \in \mathbb{T}$, τοτε η ϕ ειναι εσωτερικη.

Θεώρημα (A. Beurling)

Καθε μη μηδενικος T_1 -αναλλοιωτος κλειστος υποχωρος E του H^2 ειναι της μορφης $E = \phi H^2$ οπου ϕ εσωτερικη.

Οι Αναλλοιωτοι υποχωροι του S

Ορισμός

Μια $\phi \in H^\infty$ λεγεται **εσωτερικη (inner function)** αν $|\tilde{\phi}(e^{it})| = 1$ σχεδον για καθε $e^{it} \in \mathbb{T}$.

Θεώρημα (A. Beurling)

Καθε μη μηδενικος T_1 -αναλλοιωτος κλειστος υποχωρος E του H^2 ειναι της μορφης $E = \phi H^2$ οπου ϕ εσωτερικη.
Αν $\phi \tilde{H}^2 = \psi \tilde{H}^2$ με ψ εσωτερικη, τοτε υπαρχει $c \in \mathbb{T}$ ωστε $\psi = c\phi$.

Πρόταση

Καθε T_1 -αναλλοιωτος κλειστος υποχωρος E του H^2 ειναι T_1 -κυκλικος, δηλ. υπαρχει $\phi \in E$ ωστε

$$E = \overline{\text{span}}\{T_1^n(\phi) : n \in \mathbb{Z}_+\}.$$

(Το ϕ λεγεται **κυκλικο διάνυσμα για τον E**)

Ορισμός

Μια $\phi \in H^\infty$ λεγεται **εσωτερική (inner function)** αν

$$|\tilde{\phi}(e^{it})| = 1 \quad \text{σχεδον για καθε } e^{it} \in \mathbb{T}.$$

Μια $F \in H^2$ λεγεται **εξωτερική (outer function)** αν

$$\overline{\text{span}}\{T_1^n(F) : n \in \mathbb{Z}_+\} = H^2.$$

Πρόταση

Μια εξωτερική συναρτηση δεν εχει καμμία ρίζα στον $\mathbb{D}$.

Εσωτερικές και εξωτερικές συναρτησεις

Υπενθ: Οι ρίζες μιας $\neq 0$ ολομορφης συναρτησης στον $\mathbb{D}$ αποτελουν «μικρο» συνολο: δεν εχουν σημεια συσσωρευσης στο $\mathbb{D}$.

Θεώρημα (F. και M. Riesz)

Αν $f \in H^2$ μη μηδενικη, το συνολο $\{e^{i\theta} : \tilde{f}(e^{i\theta}) = 0\}$ εχει μετρο (Lebesgue) μηδεν.

Θεώρημα (Inner-Outer factorization)

Αν $f \in H^2$ μη μηδενικη, υπαρχει εσωτερικη φ και εξωτερικη F ωστε $f = \varphi F$.

Αν επισης $f = \varphi' F'$ με φ' εσωτερικη και F' εξωτερικη τοτε $\varphi' = c\varphi$ οπου $c \in \mathbb{T}$ (και αρα $F = cF'$).

• Επομενωσ οι ριζες μιας μη μηδενικης $f \in H^2$ ειναι ακριβωσ οι ριζες του εσωτερικου της παραγοντα.

Εσωτερικές συναρτησεις: Γινομενα Blaschke

Υπενθ. Για καθε $z_0 \in \mathbb{D}$, ο υποχωρος

$$E_{z_0} := \{f \in H^2 : f(z_0) = 0\} = \{k_{z_0}\}^\perp$$

του H^2 ειναι T_1 -αναλλοιωστος .

Πρόταση

Για καθε $z_0 \in \mathbb{D}$ η συναρτηση

$$\psi(z) = \frac{z_0 - z}{1 - \bar{z}_0 z}$$

ειναι εσωτερικη και $E_{z_0} = \psi H^2$.

Πρόταση

Αν $z_1, \dots, z_n \in \mathbb{D}$ η συναρτηση

$$\psi(z) = \prod_{i=1}^n \frac{z_i - z}{1 - \bar{z}_i z}$$

ειναι εσωτερικη και

$$\psi H^2 = \{f \in H^2 : f(z_1) = f(z_2) = \dots = f(z_n) = 0\}.$$

Πόρισμα

Εστω ϕ εσωτερική συναρτηση που έχει ριζες στα $\{0, z_1, \dots, z_n\} \subseteq \mathbb{D}$ όπου το 0 είναι ρίζα με πολλαπλότητα $s \geq 0$. Αν

$$\psi(z) := z^s \prod_{i=1}^n \frac{z_i - z}{1 - \bar{z}_i z}$$

τότε

$$\phi(z) = \psi(z)S(z), \quad z \in \mathbb{D}$$

όπου η S είναι εσωτερική συναρτηση (όπως και η ψ).

Υπενθυμισεις Μιγαδικης Αναλυσης

Θεώρημα

Εστω $G \subseteq \mathbb{C}$ ανοικτο και συνεκτικο (:τοπος (region)) και $f : G \rightarrow \mathbb{C}$ ολομορφη. Τα ακολουθα ειναι ισοδυναμα:

(a) $f = 0$.

(b) Υπαρχει $a \in G$ ωστε $f^{(n)}(a) = 0$ για καθε $n \in \mathbb{Z}_+$.

(c) Το συνολο $Z(f) = \{a \in G : f(a) = 0\}$ εχει σημεια συσσωρευσης μεσα στο G .

Ενα συνολο $G \subseteq \mathbb{C}$ λεγεται **συνεκτικο** αν δεν περιεχει μη τετριμενα (σχετικα) ανοικτο-κλειστα (clopen) υποσυνολα. Αν G ανοικτο, ειναι συνεκτικο αν-ν καθε δυο σημεια του συνδεονται με συνεχη καμπυλη που δεν βγαινει απ το G . Παραδειγμα, ο δισκος $\mathbb{D}$. Μη παραδειγμα: η ενωση δυο ξενων δισκων, πχ $\mathbb{D} \cup D(3, 1)$.

Πόρισμα (Αρχη της ταυτοτητας)

Εστω $G \subseteq \mathbb{C}$ ανοικτο και συνεκτικο και $f, g : G \rightarrow \mathbb{C}$ ολομορφες. Εστω $S := \{z \in G : f(z) = g(z)\}$. Αν το S εχει σημεια συσσωρευσης μεσα στο G , τοτε $f = g$.

Πόρισμα

Εστω $G \subseteq \mathbb{C}$ ανοικτο και συνεκτικο και $f : G \rightarrow \mathbb{C}$ ολομορφη και μη μηδενικη. Τότε οι ριζες της ειναι μεμονωμενες: δηλ. γυρω απο καθε ριζα a υπαρχει μια περιοχη $D(a, r)$ ωστε η f να μην μηδενιζεται πουθενα στο $D(a, r) \setminus \{a\}$.

Επισης οι ριζες εχουν πεπερασμενη πολλαπλοτητα: υπαρχει $m \in \mathbb{N}$ ωστε $f(z) = (z - a)^m g(z)$ οπου g ολομορφη στο G και $g(a) \neq 0$.

Θεώρημα (Αρχη μεγιστου)

Εστω $G \subseteq \mathbb{C}$ ανοικτο και συνεκτικο και $f : G \rightarrow \mathbb{C}$ ολομορφη. Αν υπαρχει $a \in G$ ωστε $|f(a)| \geq |f(z)|$ για καθε $z \in G$, τοτε η f ειναι σταθερη.

Πόρισμα

Αν $\phi \in H^\infty$ ειναι εσωτερικη συναρτηση, μη σταθερη, τοτε $|\phi(z)| < 1$ για καθε $z \in \mathbb{D}$.

Αποδειξη (απο την ταξη - ευχαριστω!)

Απο τον τυπο του Poisson (??) εχουμε $|\phi(z)| \leq 1$ για καθε $z \in \mathbb{D}$ (γιατι $\|P_r\|_1 = 1$). Αν υπηρχε z στον $\mathbb{D}$ ωστε $|\phi(z)| = 1$ τοτε η ϕ θα ηταν σταθερη απο την αρχη του μεγιστου. □

Θα χρειασθει το

Θεώρημα (Hurwitz)

Εστω $G \subseteq \mathbb{C}$ ανοικτο και συνεκτικο και $g_n : G \rightarrow \mathbb{C}$ ολομορφες ($n \in \mathbb{N}$). Υποθετουμε οτι $g_n(z) \rightarrow g(z)$ ομοιομορφα ως προς z στα συμπαγη υποσυνολα του G . Αν καθε g_n δεν εχει καμμια ριζα στο G τοτε ή η g δεν εχει καμμια ριζα στο G , ή αλλιως ειναι η μηδενικη συναρτηση.

Πρόταση

Εστω ϕ εσωτερική συναρτηση με $\phi(0) \neq 0$. Υποθετουμε οτι η ϕ μηδενίζεται στα σημεια $\{z_n : n \in \mathbb{N}\}$. Τότε

$$|\phi(0)| \leq \prod_{i=1}^n |z_i| \text{ για καθε } n \in \mathbb{N}.$$

Πότε μια απειρη ακολουθια (z_n) σημειων του δισκου μπορει να αποτελειται απο ριζες μιας $f \in H^2$; Αναγκαια συνθηκη (αρχη μεγιστου) ειναι η $\lim_n |z|_n = 1$. Αρκει;

Παράδειγμα

Δεν υπαρχει $f \in H^2$ με συνολο ριζων $Z(f) = \{\frac{n}{n+1} : n \in \mathbb{N}\}$.

Ορισμός (Συγκλιση απειρογινομενων)

- Εστω $\{w_k\} \subseteq \mathbb{C} \setminus \{0\}$. Αν τα μερικα γινόμενα $p_n := \prod_{i=1}^n w_i$ συγκλινουν σε ενα $p \neq 0$ λεμε οτι το $\prod_{i=1}^{\infty} w_i$ **συγκλινει (στο p)**.
- Εστω $\{w_k\} \subseteq \mathbb{C}$. Αν καποια w_k μηδενιζονται, και υπαρχει N ωστε $w_n \neq 0$ για καθε $n \geq N$ και το $\prod_{i=N}^{\infty} w_i$ συγκλινει (σε καποιο $p \neq 0$), τοτε λεμε οτι το $\prod_{i=1}^{\infty} w_i$ **συγκλινει στο 0**.

Πρόταση

Εστω $f \in H^2$ μη μηδενικη συναρτηση. Αν $z_n \in \mathbb{D} \setminus \{0\}$ και η f μηδενιζεται (τουλαχιστον) στα σημεια $\{z_n : n \in \mathbb{N}\}$, τοτε το $\prod_{i=1}^{\infty} |z_i|$ συγκλινει (σε ενα $p \neq 0$).

Παρατήρηση

Αν $r_k \in (0, 1)$ για κάθε $k \in \mathbb{N}$, το απειρογινόμενο $\prod_{i=1}^{\infty} r_i$ συγκλίνει αν-ν
η σειρά $\sum_{i=1}^{\infty} (1 - r_i)$ συγκλίνει.

Πόρισμα

Εστω $f \in H^2$ μη μηδενική συναρτηση. Αν $z_n \in \mathbb{D}$ και η f μηδενίζεται
(τουλάχιστον) στα σημεία $\{z_n : n \in \mathbb{N}\}$, τότε $\sum_{i=1}^{\infty} (1 - |z_i|) < \infty$.

Θα δούμε ότι αντιστρόφα, αν $\{z_n\} \subseteq \mathbb{D}$ με $\sum_{i=1}^{\infty} (1 - |z_i|) < \infty$ τότε
υπάρχει $f \in H^2$ (μαάλιστα, εσωτερική) που έχει ακριβώς αυτές τις ρίζες.

Ριζες Εσωτερικων συναρτησεων

Ορισμός

Εστω $\{z_k\} \subseteq \mathbb{D} \setminus \{0\}$ με $\sum_{i=1}^{\infty} (1 - |z_i|) < \infty$ και $s \in \mathbb{Z}_+$. Το γινόμενο Blaschke με ριζες στα $\{z_k\}$ και ριζα πολλαπλοτητας s στο $z = 0$ είναι η συναρτηση

$$B(z) := z^s \prod_{i=1}^{\infty} \frac{\bar{z}_i}{|z_i|} \frac{z_i - z}{1 - \bar{z}_i z}.$$

Θεώρημα

- Το απειρογινόμενο που ορίζει την $B(z)$ συγκλίνει για κάθε $z \in \mathbb{D}$.
- Η B είναι εσωτερική συναρτηση.
- Οι ριζες της B είναι ακριβώς τα σημεία $\{z_k\}$ (με τις πολλαπλοτητες που εμφανίζονται) καθώς και το 0 με πολλαπλοτητα s .

Επομένως, η συνθήκη $z_n \in \mathbb{D} \setminus \{0\}$ με $\sum_{i=1}^{\infty} (1 - |z_i|) < \infty$ είναι ικανή και αναγκαία για την υπαρξη $f \in H^2$ (μαλιστα, εσωτερικής) με ακριβώς αυτές τις ριζες.

Σημειωση: Αν $Z(B)$ το σύνολο των ριζών της B και s_w η πολλαπλότητα της ρίζας w

$$B(z) = z^s \prod_{w \in Z(B) \setminus \{0\}} \left(\frac{\bar{w}}{|w|} \frac{w-z}{1-\bar{w}z} \right)^{s_w} .$$

Παράδειγμα

Υπάρχει $f \in H^2$ (μαλιστα, εσωτερικη) που δεν επεκτεινεται σε κανενα σημειο της περιφερειας $\mathbb{T}$ σε ολομορφη συναρτηση.

Παρατηρηση [Δ.Ε.] Μαλιστα, δεν επεκτεινεται καν σε συνεχη συναρτηση.

Singular inner functions (δείτε και το [singinner.pdf](#))

Ορισμός

Μια εσωτερική συνάρτηση $\varphi \in H^\infty$ λεγεται **ιδιαιζουσα εσωτερικη συνάρτηση (singular inner function)** αν δεν είναι σταθερή και δεν έχει ρίζες στον $\mathbb{D}$.

Παράδειγμα

$$\varphi(z) = \exp\left(\frac{z+1}{z-1}\right), \quad z \in \mathbb{D}.$$

Παράδειγμα

$$\varphi(z) = \exp\left(\sum_{k=1}^n \frac{z+e^{i\theta_k}}{z-e^{i\theta_k}} a_k\right), \quad z \in \mathbb{D} \text{ όπου } a_k > 0 \text{ και } \theta_k \in [0, 2\pi].$$

Θεώρημα

Μια $S : \mathbb{D} \rightarrow \mathbb{C}$ είναι *ιδιαζούσα εσωτερική συναρτησιμότητα* αν-ν είναι της μορφής

$$S(z) = c \exp \left(-\frac{1}{2\pi} \int_{\mathbb{T}} \frac{e^{it} + z}{e^{it} - z} d\mu(e^{it}) \right), \quad z \in \mathbb{D}$$

όπου $c \in \mathbb{T}$ και μ είναι κανονικό θετικό μη μηδενικό μέτρο Borel στον $\mathbb{T}$ που είναι *καθeto ή ιδιαζόν ως προς το μέτρο Lebesgue*.

(Ένα θετικό μέτρο Borel στον $\mathbb{T}$ λέγεται *καθeto ή ιδιαζόν* ως προς το μέτρο Lebesgue m αν είναι συγκεντρωμένο σε ένα m -μηδενικό σύνολο $A \subseteq \mathbb{T}$, αν δηλαδή $\mu(A^c) = 0$ και $m(A) = 0$.)

Singular inner functions

Θα χρειασθει το ακολουθο Θεωρημα αναπαραστασης:

Θεώρημα (Herglotz)

Εστω $h : \mathbb{D} \rightarrow \mathbb{C}$ ολομορφη ωστε $\operatorname{Re} h(z) > 0$ για καθε $z \in \mathbb{D}$. Τότε υπαρχει κανονικο θετικο μετρο Borel μ στον $\mathbb{T}$ ωστε

$$h(z) = \frac{1}{2\pi} \int_{\mathbb{T}} \frac{e^{it} + z}{e^{it} - z} d\mu(e^{it}) + i \operatorname{Im}(h(0)), \quad z \in \mathbb{D}.$$

Λήμμα

Εστω μ κανονικο θετικο μετρο Borel στον $\mathbb{T}$. Οριζουμε

$$F(z) := \frac{1}{2\pi} \int_{\mathbb{T}} \frac{e^{it} + z}{e^{it} - z} d\mu(e^{it}) \quad z \in \mathbb{D}.$$

Τότε η F ειναι ολομορφη στο $\mathbb{D}$.

Αποδειξεις στο [singinner.pdf](#)

Πρόταση

Καθε εσωτερική συνάρτηση $\phi : \mathbb{D} \rightarrow \mathbb{C}$ παραγοντοποιείται ως $\phi = BS$, όπου B είναι το γινόμενο Blaschke

$$B(z) = z^s \prod_{w \in Z(\phi) \setminus \{0\}} \left(\frac{\bar{w}}{|w|} \frac{w-z}{1-\bar{w}z} \right)^{s_w}, \quad z \in \mathbb{D}$$

που ορίζεται από το σύνολο $Z(\phi)$ των ριζών της ϕ (με την πολλαπλότητα s_w της καθέμιας) και S είναι ιδιαίτερη εσωτερική συνάρτηση της μορφής

$$S(z) = c \exp \left(-\frac{1}{2\pi} \int_{\mathbb{T}} \frac{e^{it} + z}{e^{it} - z} d\mu(e^{it}) \right), \quad z \in \mathbb{D}$$

όπου $c \in \mathbb{T}$ και μ είναι κανονικό θετικό μέτρο Borel στον $\mathbb{T}$ που είναι κάθετο (ή ιδιαίτερο) ως προς το μέτρο Lebesgue.

Συνεπειες για τους αναλλοιωτους υποχωρους του shift

Υπενθυμιση (Θ. Beurling): $\text{Lat}(S) = \{ \phi H^2 : \phi \text{ εσωτερικη} \}$.

Παράδειγμα

Για $a \in [0, 1]$ θετουμε $\phi_a(z) := \exp\left(\frac{z+1}{z-1}\right)$. Εχουμε

$$0 \leq a \leq b \leq 1 \Rightarrow \phi_0 H^2 \subseteq \phi_a H^2 \subseteq \phi_b H^2 \subseteq \phi_1 H^2 = H^2.$$

Δηλαδή η απεικονιση $[0, 1] \rightarrow \text{Lat}(S) : a \mapsto \phi_a$ (ειναι 1-1 και) διατηρει τη διαταξη.

Θα δουμε σε λιγο οτι η συνεπαγωγη $\Rightarrow$ ειναι στην πραγματικοτητα ισοδυναμια $\Leftrightarrow$.

Δηλαδή ο συνδεσμος $\text{Lat}(S)$ εχει υποσυνδεσμους ισομορφους ως προς τη διαταξη με το $[0, 1]$ (με τη φυσιολογικη του διαταξη).

Συνεπειες για τους αναλλοιωτους υποχωρους του shift

Πρόταση

Θεωρούμε δυο εσωτερικές συναρτησεις ϕ_1 και ϕ_2 . Τότε έχουμε $\phi_1 H^2 \subseteq \phi_2 H^2$ αν-ν η ϕ_1/ϕ_2 είναι εσωτερική συναρτηση.

Αυτο συμβαίνει αν-ν

- κάθε ρίζα z της ϕ_2 είναι ρίζα της ϕ_1 με την ίδια ή μεγαλύτερη πολλαπλοτητα ($\text{mult}_1(z) \geq \text{mult}_2(z)$) και
- έχουμε $\mu_2(E) \leq \mu_1(E)$ για κάθε Borel $E \subseteq \mathbb{T}$, όπου μ_i είναι το ιδιαίζον μετρο που αντιστοιχεί στην ϕ_i .

Λήμμα

Αν μ και ν είναι θετικά πεπερασμένα μετρα Borel στο $[0, 2\pi]$ και

$$\exp \left(- \int_0^{2\pi} \frac{e^{it} + z}{e^{it} - z} d\mu(t) \right) = \exp \left(- \int_0^{2\pi} \frac{e^{it} + z}{e^{it} - z} d\nu(t) \right)$$

για κάθε $z \in \mathbb{D}$, τότε $\mu = \nu$.

Συνεπειες για τους αναλλοιωτους υποχωρους του shift

Πρόταση

Εστω ϕ εσωτερικη συναρτηση. Ο υποχωρος ϕH^2 του H^2 εχει πεπερασμενη συνδιασταση (δηλαδη $\dim(\phi H^2)^\perp = m < \infty$) αν-ν η ϕ ειναι γινομενο Blaschke με πεπερασμενο πληθος ($= m$) παραγοντων (επι μια σταθερα).

Ορισμός

Αν ϕ_1, ϕ_2 ειναι εσωτερικες συναρτησεις, λεμε οτι **η ϕ_2 διαιρει την ϕ_1** αν υπαρχει ϕ_3 εσωτερικη ωστε $\phi_1 = \phi_2 \phi_3$.

Εστω $\{\phi_i, i \in I\}$ οικογενεια εσωτερικων συναρτησεων. Λεμε οτι η εσωτερικη συναρτηση ϕ_M ειναι ο **μεγιστος κοινος διαιρετης** της $\{\phi_i, i \in I\}$ αν (α) η ϕ_M διαιρει καθε $\phi_i, i \in I$ και (β) καθε αλλη εσωτερικη συναρτηση ϕ που διαιρει την $\{\phi_i, i \in I\}$, διαιρει και την ϕ_M . Λεμε οτι η εσωτερικη συναρτηση ϕ_E ειναι το **ελαχιστο κοινο πολλαπλασιο** της $\{\phi_i, i \in I\}$ αν (α) καθε $\phi_i, i \in I$ διαιρει την ϕ_E και (β) αν μια εσωτερικη συναρτηση ϕ διαιρειται απο ολες τις ϕ_i τοτε διαιρειται και απο την ϕ_E .

Συνεπειες για τους αναλλοιωτους υποχωρους του shift

Πρόταση

Καθε οικογενεια $\{\phi_i, i \in I\}$ εσωτερικων συναρτησεων εχει μεγαστο κοινο διαιρητη.

Καθε *πεπερασμενη* οικογενεια $\{\phi_1, \dots, \phi_n\}$ εσωτερικων συναρτησεων εχει ελαχιστο κοινο πολλαπλασιο.

Παράδειγμα

Οικογενεια εσωτερικων συναρτησεων που *δεν* εχει ελαχιστο κοινο πολλαπλασιο;

Πρόταση

Αν E είναι *μη μηδενικος* κλειστος S -αναλλοιωτος υποχωρος του H^2 , τότε $E = \phi H^2$ οπου ϕ είναι ο μεγαistos κοινος διαιρητης των εσωτερικων μερων ολων των $f \in E$.

Πινακες Toeplitz

Υπενθυμιση Αν $\{e_n : n \in \mathbb{Z}\}$ ορθοκανονικη βαση χωρου Hilbert H , σε καθε $A \in \mathcal{B}(H)$ αντιστοιχει πινακας $[a_{nm}]$ οπου $[a_{nm}] = \langle Ae_m, e_n \rangle$.

Αν $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$, ο πινακας του τελεστη M_ϕ ως προς τη συνηθισμενη ο/κ βαση $\{f_n : n \in \mathbb{Z}\}$ του $L^2(\mathbb{T})$ ειναι

$$\begin{bmatrix} \ddots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots \\ \dots & \hat{\phi}(0) & \hat{\phi}(-1) & \hat{\phi}(-2) & \hat{\phi}(-3) & \hat{\phi}(-4) & \dots \\ \dots & \hat{\phi}(1) & \hat{\phi}(0) & \hat{\phi}(-1) & \hat{\phi}(-2) & \hat{\phi}(-3) & \dots \\ \dots & \hat{\phi}(2) & \hat{\phi}(1) & \hat{\phi}(0) & \hat{\phi}(-1) & \hat{\phi}(-2) & \dots \\ \dots & \hat{\phi}(3) & \hat{\phi}(2) & \hat{\phi}(1) & \hat{\phi}(0) & \hat{\phi}(-1) & \dots \\ \dots & \hat{\phi}(4) & \hat{\phi}(3) & \hat{\phi}(2) & \hat{\phi}(1) & \hat{\phi}(0) & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots \end{bmatrix} = [\hat{\phi}(n-m)].$$

Πρόταση

Αν $A \in \mathcal{B}(L^2(\mathbb{T}))$ εχει $[a_{nm}] = [u(m-n)]$ στη συνηθισμενη ο/κ βαση, τοτε υπαρχει $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$ ωστε $A = M_\phi$.

Ορισμός

Ενας πίνακας (είτε τετραγωνικός είτε $\infty \times \infty$) λεγεται **πίνακας Toeplitz** αν έχει «σταθερες διαγωνιους», δηλ. αν $m - n = j - i \Rightarrow [a_{nm}] = [a_{ij}]$.

Ορισμός

Το **ουσιωδες συνολο τιμων (essential range)** μιας $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$:

$$\text{essran}(\phi) := \{\lambda \in \mathbb{C} : m(\{e^{it} \in \mathbb{T} : |\phi(e^{it}) - \lambda| < \varepsilon\}) > 0 \forall \varepsilon > 0\}.$$

Πρόταση

Αν $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$,

$$\sigma(M_\phi) = \sigma_a(M_\phi) = \text{essran}(\phi).$$

Ορισμός

Η προβολη του Riesz $P \in \mathcal{B}(L^2(\mathbb{T}))$ οριζεται απο τον τυπο

$$P \left(\sum_{k \in \mathbb{Z}} \hat{f}(k) f_k \right) = \sum_{n \in \mathbb{Z}_+} \hat{f}(n) f_n, \quad f \in L^2(\mathbb{T})$$

ισοδυναμα

$$P(f_n) = \begin{cases} f_n, & \text{αν } n \geq 0 \\ 0, & \text{αν } n < 0 \end{cases}$$

ειναι δηλαδη η ορθη προβολη του $L^2(\mathbb{T})$ επι του $\tilde{H}^2$.

Ορισμός

Αν $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$ οριζουμε τον τελεστη Toeplitz T_ϕ

$$T_\phi := PM_\phi|_{\tilde{H}^2} : \tilde{H}^2 \rightarrow \tilde{H}^2 : f \mapsto M_\phi f \mapsto PM_\phi f.$$

Η $\{f_n : n \geq 0\}$ είναι ορθοκανονική βάση του $\tilde{H}^2$ και η $\{f_n : n < 0\}$ είναι ο/κ βάση του $(\tilde{H}^2)^\perp$. Εστω $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$. Ως προς τη διασπαση $L^2(\mathbb{T}) = (\tilde{H}^2)^\perp \oplus \tilde{H}^2$ ο πίνακας του τελεστη M_ϕ γίνεται

$$M_\phi \simeq \left(\begin{array}{c} \left[\begin{array}{cc} \ddots & \vdots \\ \dots & \hat{\phi}(0) & \hat{\phi}(-1) \end{array} \right] \\ \left[\begin{array}{cc} \dots & \hat{\phi}(1) & \hat{\phi}(0) \end{array} \right] \\ \left[\begin{array}{cc} \dots & \hat{\phi}(2) & \hat{\phi}(1) \end{array} \right] \\ \left[\begin{array}{cc} \dots & \hat{\phi}(3) & \hat{\phi}(2) \end{array} \right] \\ \left[\begin{array}{cc} \dots & \hat{\phi}(4) & \hat{\phi}(3) \end{array} \right] \\ \vdots \\ \left[\begin{array}{cc} \vdots & \vdots \end{array} \right] \end{array} \right) \left(\begin{array}{c} \left[\begin{array}{cccc} \vdots & \vdots & \vdots & \dots \\ \hat{\phi}(-2) & \hat{\phi}(-3) & \hat{\phi}(-4) & \dots \\ \hat{\phi}(-1) & \hat{\phi}(-2) & \hat{\phi}(-3) & \dots \\ \hat{\phi}(0) & \hat{\phi}(-1) & \hat{\phi}(-2) & \dots \\ \hat{\phi}(1) & \hat{\phi}(0) & \hat{\phi}(-2) & \dots \\ \hat{\phi}(2) & \hat{\phi}(1) & \hat{\phi}(0) & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots \end{array} \right] \end{array} \right)$$

Αρα

$$T_\phi = PM_\phi|_{\widetilde{H}^2} \simeq \begin{bmatrix} \widehat{\phi}(0) & \widehat{\phi}(-1) & \widehat{\phi}(-2) & \widehat{\phi}(-3) & \dots \\ \widehat{\phi}(1) & \widehat{\phi}(0) & \widehat{\phi}(-1) & \widehat{\phi}(-2) & \dots \\ \widehat{\phi}(2) & \widehat{\phi}(1) & \widehat{\phi}(0) & \widehat{\phi}(-1) & \dots \\ \widehat{\phi}(3) & \widehat{\phi}(2) & \widehat{\phi}(1) & \widehat{\phi}(0) & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots \end{bmatrix}$$

Ορισμός

Ενας τελεστής Toeplitz T_ϕ λεγεται **αναλυτικός τελεστής Toeplitz** αν $\phi \in \widetilde{H}^\infty$ (οπότε $T_\phi = M_\phi|_{\widetilde{H}^2} : \widetilde{H}^2 \rightarrow \widetilde{H}^2 : f \mapsto M_\phi f$).

$$T_\phi = M_\phi|_{\widetilde{H}^2} \simeq \begin{bmatrix} \widehat{\phi}(0) & 0 & 0 & 0 & \dots \\ \widehat{\phi}(1) & \widehat{\phi}(0) & 0 & 0 & \dots \\ \widehat{\phi}(2) & \widehat{\phi}(1) & \widehat{\phi}(0) & 0 & \dots \\ \widehat{\phi}(3) & \widehat{\phi}(2) & \widehat{\phi}(1) & \widehat{\phi}(0) & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots \end{bmatrix}$$

Τελεστες Toeplitz

Πρόταση

Ο μεταθετης του unilateral shift T_1 στον $\tilde{H}^2$ είναι το σύνολο των αναλυτικων τελεστων Toeplitz: Αν $A \in \mathcal{B}(\tilde{H}^2)$, τότε

$$AT_1 = T_1A \iff A = T_\phi \text{ για καποιο } \phi \in \tilde{H}^\infty.$$

Πρόταση

Ενας φραγμενος τελεστης $A \in \mathcal{B}(\tilde{H}^2)$ είναι τελεστης Toeplitz αν-ν έχει πινακα Toeplitz ως προς την ο/κ βαση $\{f_n : n \in \mathbb{Z}_+\}$.

Συνεπεια για $T \in \mathcal{B}(H^2)$:

Πόρισμα

Ενας φραγμενος τελεστης $T \in \mathcal{B}(H^2)$ είναι τελεστης Toeplitz² αν-ν

$$S^*TS = T.$$

²δηλ. ο επαγομενος $\tilde{T} \in \mathcal{B}(\tilde{H}^2)$ είναι τελεστης Toeplitz

Παρατήρηση Η απεικόνιση $L^\infty(\mathbb{T}) \rightarrow \mathcal{B}(L^2(\mathbb{T})) : \phi \mapsto M_\phi$

- Είναι γραμμική: $M_{\phi+\lambda\psi} = M_\phi + \lambda M_\psi$
- Διατηρεί τη μονάδα: $M_1 = I$
- Διατηρεί την ενελίξη: $M_{\bar{\phi}} = M_\phi^*$
- Είναι συστολή (μαάλιστα ισομετρία): $\|M_\phi\| = \|\phi\|_\infty$
- Διατηρεί το γινόμενο: $M_{\phi\psi} = M_\phi M_\psi$

Πρόταση

Η απεικόνιση $L^\infty(\mathbb{T}) \rightarrow \mathcal{B}(\tilde{H}^2) : \phi \mapsto T_\phi = PM_\phi|_{\tilde{H}^2}$

- Είναι γραμμική: $T_{\phi+\lambda\psi} = T_\phi + \lambda T_\psi$
- Διατηρεί τη μονάδα: $T_1 = I$
- Διατηρεί την ενελίξη: $T_{\bar{\phi}} = T_\phi^*$
- Είναι συστολή: $\|T_\phi\| \leq \|\phi\|_\infty$ και 1-1 (αργότερα θα δειχθεί ισομετρία)
- Δεν διατηρεί το γινόμενο

(πχ. $f_{-1}f_1 = f_1f_{-1}$ ενώ $T_{f_{-1}}T_{f_1} \neq T_{f_1}T_{f_{-1}}$).

Πρόταση

Αν $\phi, \psi \in L^\infty(\mathbb{T})$, ο τελεστής $T_\psi T_\phi$ είναι Toeplitz αν-ν είτε $\phi \in \widetilde{H}^\infty$ είτε $\bar{\psi} \in \widetilde{H}^\infty$. Τότε έχουμε $T_\psi T_\phi = T_{\psi\phi}$.

Θα χρειασθουν

Συμβολισμος Αν H Hilbert και $f, g \in H$ ο τελεστής $fg^* \in \mathcal{B}(H)$ ορίζεται ως εξής:

$$fg^* : h \mapsto \langle h, b \rangle f, f \in H.$$

Λήμμα

Αν $\phi, \psi \in L^\infty(\mathbb{T})$,

$$T_1^*(T_\psi T_\phi)T_1 - (T_\psi T_\phi) = fg^*$$

οπου $f = P(f_{-1}\psi)$ και $g = P(f_{-1}\bar{\phi})$.

Τελεστές Toeplitz

Πόρισμα

Αν $\phi, \psi \in L^\infty(\mathbb{T})$, έχουμε $T_\psi T_\phi = 0$ αν-ν είτε $\psi = 0$ ή $\phi = 0$ (σ.π.).

Ποτε μετατιθενται; Ελεγχουμε ότι αν και οι δύο $\phi, \psi \in \widetilde{H}^\infty$, ή και οι δύο $\bar{\phi}, \bar{\psi} \in \widetilde{H}^\infty$, ή $\exists a, b \in \mathbb{C}$ ώστε $a\psi + b\phi = f_0 = 1$, τότε μετατιθενται.

Πρόταση

Εστω $\phi, \psi \in L^\infty(\mathbb{T})$. Εχουμε $T_\psi T_\phi = T_\phi T_\psi$ αν-ν ισχυρεί (τουλάχιστο) ένα από τα ακόλουθα

- οι ϕ και ψ ανήκουν στον $\widetilde{H}^\infty$,
- οι $\bar{\phi}$ και $\bar{\psi}$ ανήκουν στον $\widetilde{H}^\infty$,
- υπάρχουν $a, b \in \mathbb{C}$ με $|a| + |b| \neq 0$ ώστε $a\psi + b\phi = c1$ όπου $c \in \mathbb{C}$.

Πόρισμα

Αν $\phi, \psi \in L^\infty(\mathbb{T})$ και έχουμε $T_\psi T_\phi = T_\phi T_\psi$, τότε είτε ο $T_\psi T_\phi$ είναι Toeplitz ή μια απ τις ϕ, ψ είναι γραμμ. συνδυασμός της αλλης και της 1.

Τελεστες Toeplitz

Παρατήρηση

Ενας τελεστης Toeplitz T_ϕ είναι αυτοσυζυγής αν-ν η ϕ παίρνει σ.π. πραγματικές τιμές (γιατί $T_\phi^* = T_{\bar{\phi}}$).

Πόρισμα

Ενας τελεστης Toeplitz T_ϕ είναι φυσιολογικός αν-ν υπάρχουν $c, d \in \mathbb{C}$ και $\psi \in L^\infty(\mathbb{T})$ πραγματική ώστε $\phi = c\psi + d$ σ.π.

Πρόταση

Δεν υπάρχουν $\neq 0$ συμπαγείς τελεστες Toeplitz.

Το φασμα τελεστων Toeplitz

Ορισμός

Το ουσιώδες σύνολο τιμών (essential range) μιας $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$:

$$\text{essran}(\phi) := \{\lambda \in \mathbb{C} : m(\{e^{it} \in \mathbb{T} : |\phi(e^{it}) - \lambda| < \varepsilon\}) > 0 \forall \varepsilon > 0\}.$$

Πρόταση

Αν $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$,

$$\sigma(M_\phi) = \sigma_a(M_\phi) = \text{essran}(\phi).$$

Θεώρημα

Αν $\phi \in L^\infty(\mathbb{T})$, τότε $\sigma(M_\phi) \subseteq \sigma(T_\phi)$. Μαλιστα

$$\sigma(M_\phi) = \sigma_a(M_\phi) \subseteq \sigma_a(T_\phi) \subseteq \sigma(T_\phi).$$